

2021

TØNDER
KOMMUNE

§16b Miljøtilladelse af husdyrbrug
Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	2
AFGØRELSE OM MILJØTILLADELSE	3
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING.....	4
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD	4
B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE.....	5
1) Indretning og drift af anlæg	5
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer.....	7
3) Forbindelse til andre husdyrbrug	7
4) Lokalisering og landskab	7
5) Ammoniak	7
6) Lugt	8
7) Øvrige emissioner og gener	9
8) Reststoffer, affald og naturressourcer	10
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak.....	11
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger	11
C. ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER	11
VILKÅR	13
HØRINGER	18
KLAGEVEJLEDNING	19
BILAG	19

INDLEDNING

Jørgen Popp Petersen har 20. maj 2021 søgt om miljøtilladelse på ejendommen Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster.

Tilladelsen bygger på ansøgers miljøredegørelse med tilhørende bilag, herunder skema 227576.

Tilladelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen, herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Til sidst er vilkårene for afgørelsen om miljøtilladelse.

Der gives 6 års frist for fuld udnyttelse af miljøtilladelsen.

Historik

Ejendommen har en § 11 miljøgodkendelse fra 2017, som er udnyttet. Denne godkendelse bortfalder, når den nye miljøtilladelse efter § 16b udnyttes.

Miljøtilladelse § 16b – 2021

Ansøgningen om miljøtilladelse indsendes for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til en mere fleksibel produktion efter de nye regler. Desuden indeholder ansøgningen:

- Gulvtypen i stald "G" ændres fra dybstrøelse til delvist spaltegulv.
- Der installeres gyllekøling i stald "G".
- Den store gyllebeholder overdækkes.

AFGØRELSE OM MILJØTILLADELSE

Tønder Kommune meddeler 30. august 2021 miljøtilladelse til husdyrbruget på Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster med de stillede vilkår.

Tilladelsen er meddelt jf. § 16b i husdyrloven¹. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og husdyrgødningsbekendtgørelsen³. Der tillades følgende:

Produktionsareal (det staldareal hvor dyrene kan afsætte gødning):
810 m² produktionsareal, delvist spaltegulv til løsgående søer, golde og drægtige.

260 m² produktionsareal, delvist spaltegulv til individuelt opstaldede søer, golde og drægtige.

640 m² produktionsareal, delvist spaltegulv til søer, diegivende, kassestier.

100 m² produktionsareal, delvist spaltegulv 50 – 75 % fast gulv til slagtesvin.

546 m² produktionsareal, dybstrøelse + fast gulv til løsgående søer, golde og drægtige.

606 m² produktionsareal, delvist spaltegulv, toklimastald til smågrise

Gødningsareal:

830 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning.

Projekterede anlæg:

Ingen nybyggeri.

Derudover sker følgende ændringer:

- Overdækning af gyllebeholderen på 2500 m³
- Ændring fra dybstrøelse til delvist spaltegulv i stald "G".

Tilladelsen bygger ansøgers miljøredegørelse med tilhørende bilag, herunder skema nr. 227576.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder negativt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag I og IV arter.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet jf. vejledning sidst i tilladelsen.

Dorte Fabrin
Miljømedarbejder

Kvalitetssikring:
Per Hendriksen
Miljømedarbejder

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse nr. 2256 af 29. december 2020 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Bekendtgørelse nr. 1451 af 21. juni 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning.

MILJØTEKNI SK BESKRIVELSE OG VURDERING

A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1) Bedriftsoplysninger:

Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster

Ejendomsnr.: 5500004289

CVR: 12336349

CHR: 98818

2) Kontaktoplysninger:

Jørgen Popp Petersen

Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster

Mobil: 21429074

E-mail: j.popp.petersen@gmail.com

3) Rådgiver:

Louise H. Riemann

Mobil: 24776728

E-mail: lhr@lhn.dk

4) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte

Ingen

B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

1) Indretning og drift af anlæg

Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabel.

Figur 1: Placering af stalde og opbevaringsanlæg

Staldafsnit	Stald m ²	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
I – Container (små grise)	31 m ²	31 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv, toklimastald til smågrise.
A – Søer (dybstrøelse)	546 m ²	546 m ² produktionsareal, dybstrøelse + fast gulv til løsgående søer, golde og drægtige.
F + E – Søer	1633 m ²	160 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv til løsgående søer, golde og drægtige. 640 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv til søer, diegivende, kassestier. 260 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv til individuelt opstaldede søer, golde og drægtige.
H - Smågrisestald	1000 m ²	575 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv, toklimastald til smågrise. 100 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv 50 – 75 % fast gulv til slagtesvin.
G – Smågrise + sygestier (ombygges til søer)	771 m ²	650 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv til løsgående søer, golde og drægtige.
Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m ²
Gyllebeholder 2500 m ³	Flydende	609 m ²
Gyllebeholder 600 m ³	Flydende	221 m ²

Tabel 1: Ansøgt drift

Produktionsarealer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.1.1.

Tønder Kommune vurderer:

Gulvtypen i containeren til smågrise har i tidligere godkendelse fra 2017 fejlagtigt været opgivet som dybstrøelse, hvor det korrekte er delvist spaltegulv, toklimastald. Med denne tilladelse bliver denne oplysning berigtiget. Da lugtemissionen fra dybstrøelse er den samme som fra delvist spaltegulv, toklimastald har ændringen ingen indflydelse på lugten fra ejendommen. Ammoniakemissionen fra delvist spaltegulv, toklimastald er lavere end fra dybstrøelse, hvilket betyder at der ikke sker en forøgelse af ammoniakemissionen fra staldafsnittet som følge af berigtigelsen af gulvtypen.

Samlet set vurderes at den fejlagtige opgivelse af gulvtypen i 2017 ingen betydning har for hverken denne tilladelse eller for godkendelsen der blev meddelt i 2017.

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at der er redegjort tilstrækkeligt for produktionsarealerne i 8-årsdrift, i nudrift og i ansøgt drift. Der stilles vilkår til produktionsarealernes udformning og maksimale størrelse i ansøgt drift.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.1.2.

Tønder Kommune vurderer:

Det fremgår af ansøgers kapacitetsberegning, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af gylle og dybstrøelse.

Tønder Kommune vurderer, opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området.

Vi vurderer, at der med ansøgers redegørelse og de stillede vilkår er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - afsnit 2.2.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at der er redegjort tilstrækkeligt for de bygningsmæssige ændringer.

3) Forbindelse til andre husdyrbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - afsnit 2.3.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderer vi, at anlægget på Solderupvej 49 ikke har forbindelse til andre husdyrbrug.

4) Lokalisering og landskab

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.4.

Tønder Kommune vurderer:

Der bygges ikke nyt, husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 6, 7 og 8 er derfor ikke relevant.

5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3)

Nærmeste kategori 1 natur – Draved Skov - ligger ca. 5,2 km nordvest for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauets nedre grænse på 0,2 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 2 natur er Brøggelmosen ca. 3,3 km syd-sydvest for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 3 natur er et moseområde ca. 1050 m syd for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at merdepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Ingen områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 vil modtage en merdeposition > 1,0 kg ammoniak N/ha/år som følge af ændringen. Det ansøgte projekt vurderes på den baggrund ikke at give anledning til tilstandsændringer af naturområder.

6) Lugt

Der er foretaget en beregning af lugtgenæafstanden:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Solderupvej 51	1	FMK	145,3	145,3	139,1	Nej
 Solderupvej 53	1	FMK	145,3	145,3	175,1	Ja
 Vestervang 41	1	FMK	258,2	258,2	2590,3	Ja
 Ø. Højst, Højst	1	FMK	459,4	459,4	2372,2	Ja

Tabel 2: Lugtberegning

Tønder Kommune vurderer:

Beregningerne viser, at lugtgenekriteriet er overholdt til samlet bebyggelse og til byzone, men ikke til nærmeste nabo.

Ansøger har brugt muligheden for at søge om at fravige genekriteriet til enkeltbolig.

Tønder Kommune kan vælge at fravige genekriteriet, hvis særlige betingelser er opfyldt. Disse betingelser er i denne sag opfyldt, da den vægtede gennemsnitsafstand til naboen i nr. 51 er mere en 50 % af den beregnet geneafstand (den er 96 %), samtidig med at lugtemissionen i de enkelte staldafsnit ikke forøges, uden at der samtidig er staldafsnit, der ligger tættere på enkeltboligen, hvor lugtemissionen formindskes.

Tønder Kommune vurderer, på baggrund af ovenstående, at genekriteriet kan fraviges. Der lægges i den forbindelse særlig vægt på at husdyrbrugets produktionsareal ikke forøges i ansøgt drift. Da dyretypen i stald "G" ændres fra smågrise og sygestier til søer falder lugtemissionen beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Det bemærkes også at den beregnede geneafstand er tæt på at være overholdt.

Tønder Kommune har derudover vurderet på hvorvidt der skulle stilles vilkår til at gyllekølingsanlægget skulle køre hele året (8760 timer) i stedet for 3504 timer, som er det anlægget skal køre for at have den fornødne effekt på ammoniakemissionen. Det er i den forbindelse vurderet at det ikke er proportionalt at anlægget skal køre yderligere i 5256 timer om året, når varmen ikke kan bruges på ejendommen, og set i lyset af hvor lidt der mangler i at lugtgenekriteriet til enkeltbolig er overholdt.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

Under forudsætning af, at vilkårene til staldindretning og renholdelse af ejendommens arealer overholdes, vurderer vi, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

7) Øvrige emissioner og gener

Støj

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.7.1.

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Vi vurderer, at vilkåret er tilstrækkeligt til at sikre omgivelserne mod væsentlige støjgener.

Rystelser og vibrationer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.7.2.

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af husdyrbrugets placering vurderes rystelser og vibrationer ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Støv

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.7.3.

Tønder Kommune vurderer:

Vi vurderer, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.7.5.

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om hygiejniveau og bekæmpelse, så risiko for tilhold af skadedyr reduceres.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.7.6.

Tønder Kommune vurderer:

Vi vurderer, at husdyrbruget i forbindelse med ændringen har taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende og miljøet, således at transporterne ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller udgør en unødigt risiko for miljøet. Der stilles derfor ingen vilkår.

Lys

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.7.4.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Vi vurderer, at der med det stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de omkringboende.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.9.

Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift, stilles der vilkår til opsyn ved gyllepumpning samt til opbevaring og håndtering af affald og brændstof mm.

Vi vurderer på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.8.3.

Tønder Kommune vurderer:

Der opbevares pt. ikke kemikalier og pesticider på ejendommen. Der stilles dog vilkår om, at kemikalier og pesticider opbevares indendørs på fast og tæt bund uden afløb, såfremt de senere bliver opbevaret på ejendommen.

På baggrund af ansøgers oplysninger og det stillede vilkår vurderer vi, at husdyrbruget også i fremtidig vil kunne opbevare kemikalier og pesticider forsvarligt.

Olie og brændstof

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.8.3.

Tønder Kommune vurderer:

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af olietanksbekendtgørelsen, der i høj grad sikrer mod forurening. For at undgå olieforurening, er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkeme-kanisme, og at brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles.

Egenkontrol

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.10.

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om egenkontrol på ejendommen.

Vi vurderer, at der anvendes godt landmandsskab med hensyn til management.

8) Reststoffer, affald og naturressourcer

Spildevand

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.8.7.

Tønder Kommune vurderer:

Ejendommens håndtering af spildevand ændres ikke, og det vurderes derfor ikke nødvendigt at stille vilkår.

Affald og døde dyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.8.1. og 2.8.2.

Tønder Kommune vurderer:

Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes, og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens

affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Naturressourcer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.8.5. og 2.8.6.

Tønder Kommune vurderer:

Det vurderes, at det skønnede forbrug af vand, olie og el er i overensstemmelse med husdyrbrugets produktion og størrelse. For at sikre en god udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer.

På baggrund af ansøgers oplysninger og det stillede vilkår vurderes det, at husdyrbruget anvender naturressourcerne forsvarligt.

9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.6.

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 3094 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget bliver 3093 kg N/år.

BAT fastholdes ved, at der stilles vilkår om indretning, udformning og drift af staldsystemerne, samt vilkår til gyllekøling i stald "G", samt teltoverdækning af den store gyllebeholder.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at BAT er overholdt.

10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – afsnit 2.12.

Tønder Kommune vurderer:

Vi er enige med ansøger i at projektet ikke giver anledning til grænseoverskridende virkninger.

C. ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Habitatvurdering

Nærmeste Natura 2000-område er Draved Skov, der ligger ca. 5,2 km nordvest for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,0 kg N/ha/år efter ændringen.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde ligger ca. 5,2 km mod nordvest. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet på Solderupvej 49 ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af bilag IV-arter i projektområdet eller i dets umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til www.naturdata.dk om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

VILKÅR

Når tilladelsen meddeles skal vilkårene overholdes. Tilladelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Det tilladte produktionsareal må maksimalt være som angivet i nedenstående tabel 3. Staldsystem og dyretypen skal være som angivet i tabellen, og placeret som fremgår af figur 2.

Staldafsnit	Stald m ²	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
I – Container (små grise)	31 m ²	31 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv, toklimastald til smågrise.
A – Søer (dybstrøelse)	546 m ²	546 m ² produktionsareal, dybstrøelse + fast gulv til løsgående søer, golde og drægtige.
F + E - Søer	1633 m ²	160 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv til løsgående søer, golde og drægtige. 640 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv til søer, diegivende, kassestier. 260 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv til individuelt opstaldede søer, golde og drægtige.
H - Smågrisestald	1000 m ²	575 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv, toklimastald til smågrise. 100 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv 50 – 75 % fast gulv til slagtesvin.
G – Smågrise + sygestier (ombygges til søer)	771 m ²	650 m ² produktionsareal, delvist spaltegulv til løsgående søer, golde og drægtige.
Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m ²
Gyllebeholder 2500 m ³	Flydende	609 m ²
Gyllebeholder 600 m ³	Flydende	221 m ²

Tabel 3: Produktionsarealernes størrelse og placering

Figur 2: stalde og anlægs placering

2. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøtilladelsen.
3. Antallet af stipladser til sør på ejendommen, må ikke overstige 750 stk.

Stalde og anlæg

4. Stald "G" skal indrettes med det staldsystem der er angivet i vilkår 1.

Gødningsopbevaring og -håndtering

5. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderen kan rumme den udpumpede mængde gylle.
6. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
7. Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.

Ammoniak

8. Gyllekanalerne i drægtighedsstalden på samlet 273 m² skal være forsynet med køleslanger, der er forbundet med en varmepumpe.
9. Køleydelsen skal være på gennemsnitligt mindst 44,7 W/m².
10. Den samlede køleydelse pr. år skal være på mindst 42745 kWh.

Hvis energimåleren er med automatisk datalogger gælder følgende vilkår (11):
  11. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den daglige, månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.

Hvis energimåleren er forsynet med timetæller gælder følgende vilkår (12 og 13):
    12. Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid.
    13. Den årlige driftstid skal være mindst 3504 timer.
    14. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
    15. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentenes vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
    16. Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.
    17. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
      - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse.
    18. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 7 dage.
    19. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
    20. Gyllebeholderen på 2500 m³ skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
    21. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
    22. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.

23. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Støj

24. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

Tabel 4: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Fluer og skadedyr

25. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
26. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

Lys

27. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Kemikalier og pesticider

28. I tilfælde af at der opbevares kemikalier og pesticider på ejendommen, skal disse opbevares indendørs, hvor underlaget har fast bund og er uden afløb.

Olie og brændstof

29. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.

30. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Egenkontrol og management

31. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:

- Forbrug af el, vand og brændstof
- Gyllekøling – se vilkår 17, 18 og 19

Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år, og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

32. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år, og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Affald

33. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Naturressourcer

34. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.

HØRINGER

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at det er ansøger samt omkringboende inden for lugtkonsekvenszonen på 629 m, der skal høres i sagen.

Tønder Kommune skal derudover orientere naboer om sagen.

Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende.

Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at afgørelsen har underordnet betydning for naboen. Ud fra den betragtning er der ikke foretaget orientering af naboer ud over dem der er omfattet af konsekvenszonen.

Partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest mandag den 27. september 2021.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

BILAG

Bilag 1: Miljøredegørelse fra ansøger.

Ansøgning om miljøtilladelse efter § 16b

Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster

Godkendelse af produktionsarealer efter stipladsmodellen
samt renovering af eksisterende stald

Skema 227576 i Husdyrgodkendelse.dk

Indsendt 10. august 2021 (version 2)

Datablad

Ansøger og ejer	Ansøger: Jørgen Popp Petersen, Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster. Mobil: 21429074, Mail: j.popp.petersen@gmail.com
Husdyrbrugets adresse	Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster.
CVR-nummer	12336349
CHR-nummer	
Kommune	Tønder
Ejendomsnummer	5500005772
Matrikel-nr.	6 - Søvang, Højst
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Ingen
Biaktiviteter	Nej
Ansøgningsskema	227576
Konsulent	Louise H. Riemann, cand. scient. landskabsforvaltning Tlf.: 73642915 og e-mail: lhr@lhn.dk Miljø- og naturrådgiver hos: LHN, Industriparken 1, 6360 Tinglev CVR-nr. 16342718 (Kompetent ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten)
Ansøgning indsendt første gang	20. maj 2021 (version 1)

Indhold

1	Indledning.....	5
2	Husdyrbruget og det ansøgte.....	6
2.1	Indretning og drift af anlægget (B1, B5).....	6
2.1.1	Produktionsarealer.....	9
2.1.2	Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.....	11
2.1.3	Drift af anlæg.....	13
2.2	Bygningsændringer og anlægsarbejde (B).....	13
2.3	Produktionsmæssige sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3).....	13
2.4	Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4).....	14
2.4.1	Bygge- og beskyttelseslinjer, frederinger m.v.....	14
2.4.2	Landskabelige hensyn, udpegninger og natur.....	15
2.5	Ammoniakemission og -deposition (B4, B5).....	17
2.5.1	Omkringliggende natur.....	17
2.6	Lugtemission (B4, B5).....	20
2.7	Øvrige emissioner og gener (B7).....	20
2.7.1	Støj (B7).....	20
2.7.2	Rystelser og vibrationer (B7).....	21
2.7.3	Støv (B7).....	21
2.7.4	Lys (B7).....	21
2.7.5	Fluer og skadedyr (7).....	21
2.7.6	Transport (B7).....	21
2.8	Reststoffer, affald og Naturressourcer (B8).....	22
2.8.1	Døde dyr (B8).....	22
2.8.2	Fast affald (B8).....	22
2.8.3	Olie- og kemikalieaffald (B7 og B8).....	22
2.8.4	Råvare og hjælpestoffer (B7).....	22
2.8.5	Energi (B8).....	23
2.8.6	Vand (B8).....	23
2.8.7	Spildevand herunder regnvand (B8).....	25
2.9	Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7).....	25

2.10	Forsalg til egenkontrol (B7)	27
2.11	BAT-Ammoniakemission (B9)	27
2.12	Grænseoverskridende virkninger (B10)	28
2.13	Oplysninger om konsulenten (A4).....	28
2.14	Relevante kriterier i forhold til vurdering om ansøgning om tilladelse efter §16b er omfattet af krav om miljøkonsekvensvurdering (D1-3)	28
3	Konklusion	32
4	Bilag.....	33
4.1	Situationsplan.....	33
4.2	Afløbsplan.....	33
4.3	Produktionsarealer F. + E. Søer	33
4.4	Produktionsarealer G. Smågrise + sygestier (ombygges til søer).....	33
4.5	Produktionsarealer H. Smågrisestald	33
4.6	Beregning gyllekøling 12 % reduktion i stald G. Smågrise + sygestier (ombygges til søer)	33
4.7	Fuldmagt.....	33

1 Indledning

Der søges om miljøtilladelse efter § 16b i Lov om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Ejendommen er beliggende Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster og er ejet af Jørgen Popp Petersen, Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster.

Ejendommen har en § 11 tilladelse fra 2017 hvor ejendommen blev godkendt til 580 årssøer, en årsproduktion af 17.136 smågrise til (7-32 kg) og 300 slagtesvin (32-110 kg), svarende til 222,85 DE (på daværende tidspunkt). Udvidelsen foregik i eksisterende staldanlæg samtidig med at der blev opsat en klimacontainer syd for sostalden, hvor de smågrise, der ikke kan flyttes direkte til klimastalden hver 14 dag, opstaldes midlertidigt. Dette er beregningsgrundlaget for produktionsarealerne i nudrift.

Forud for denne tilladelse havde ejendommen en lokaliseringsgodkendelse fra 2001 med et tillæg givet i 2005 hvilket er grundlaget for produktionsarealerne i 8-årsdrift.

Bedriften er godkendelsespligtig efter Husdyrlovens § 16b, da husdyrbrugets ansøgte ammoniakemission er på mindre end 3.500 kg NH₃-N pr. år.

I denne ansøgning ønsker ansøger at ombygge G. Smågrise + sygestier, som i dag er indrettet med et stort dybstrøelsesområde til en stald til løsgående søer på delvist spaltegulv. Der laves således en gyllekanal og stalden indrettes til drægtige søer. Fremover bruges den stald der hedder A. Søer (dybstrøelse) således også til sygestier.

Da der sker en gennemgribende renovering af stald G. Smågrise + sygestier skal staldafsnittet indsættes som værende nyt. Både ammoniakemission og lugtemission falder fra det pågældende staldafsnit og selvom der er valgt et BAT-staldsystem, så lever ejendommen/staldafsnittet ikke længere op til BAT.

For at overholde BAT etableres der derfor gyllekøling i stald G. i forbindelse med ombygningen og den store gyllebeholder overdækkes.

Ansøger oplyser, at det vil være med et uændret antal dyr på ejendommen, men med et noget mindre ressourceforbrug.

Der søges til følgende produktionsarealer:

A. Søer (dybstrøelse), eksisterende stald. Produktionsarealet ændres ikke. Der søges til **546 m²** med staldsystemet: *"Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + fast gulv"*.

F. + E. Søer, eksisterende stald. Produktionsarealet ændres ikke. Der søges til hhv. **160 m²** med staldsystemet: *"Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv*, **640 m²** med staldsystemet: *"Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv"* og **260 m²** med staldsystemet: *"Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv"*.

G. Smågrise + sygestier (ombygges til søer), så stalden skal regnes som ny iht. BAT. Der søges til **650 m²** med staldsystemet: *"Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse, delvis spaltegulv"*.

H. Smågrisestald, eksisterende stald. Produktionsarealet ændres ikke. Der søges til hhv. **575 m²** med staldsystemet: "Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv" og **100 m²** med staldsystemet: "Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv".

I. Container (små grise), eksisterende stald. Produktionsarealet ændres ikke. Der søges til **31 m²** med staldsystemet: "Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv". Dette er ændret ift. version 1 af denne ansøgning og godkendelsen fra 2017, da dette staldsystem ved en fejl var oplyst som værende dybstrøelse.

Ansøgningen er indsendt med skemanummer: 227576

2 Husdyrbruget og det ansøgte

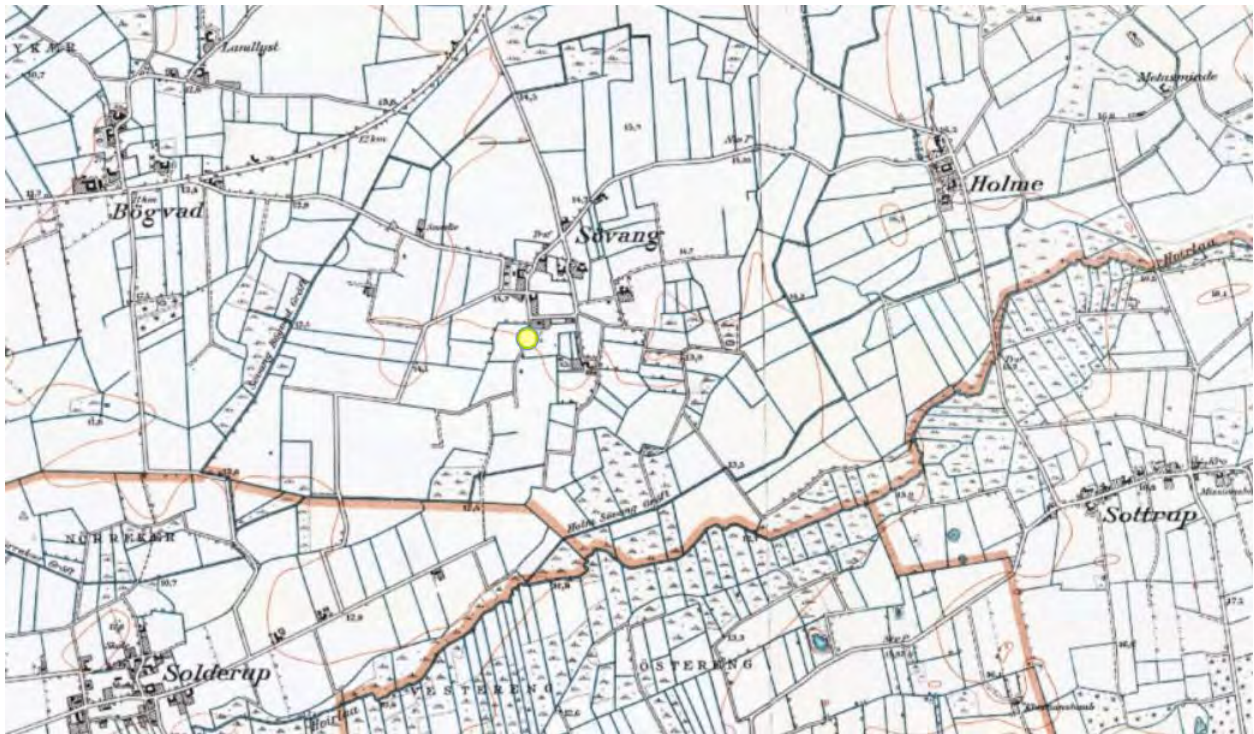
2.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5)

Bedriften er beliggende i den lille landsby Søvang. Søvang ligger ca. 2.200 m syd for Øster Højst. Området er et landområde med spredte gårde og huse. Søvang består af en bebyggelse med gårde og boliger mellem hinanden. Bebyggelsen er dog ikke at betegne som en "samlet bebyggelse" i forbindelse med vurdering af en miljøgodkendelse i forhold til Husdyrloven. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende i Øster Højst ca. 2.500 m (Vestervang 41) fra ejendommen og nærmeste byzone er ligeledes ved Øster Højst, som ligger ca. 2.300 m nord for ejendommen. Området er præget af mange levende hegn og ejendommene ligger stort set gemt bag disse hegn og er derfor meget lidt synligt i det åbne land.

Anlægget ligger i et relativt fladt landskab, hvor højdekurven svinger fra 12-16 jf. figur 1, der er præget af intensivt dyrkede marker, der flere steder afbrydes af levende læhegn. Bebyggelsen i området er domineret af mellemstore landbrug og mindre husmandssteder.

Figur 1: Kort fra arealinfo.dk

Der er bygget til ejendommen af flere ejendomme og hovedparten af bygningerne er bygget sammen. Det er kun hhv. smågrisestalden samt stalden til smågrise + sygestier som ligger for sig selv. Stuehus ligger ca. 6 m fra det oprindelige staldanlæg mod vest (A). Når man kommer kørende ad Sollerupvej vil ejendommen opfattes, som en sammenhængende enhed jf. situationsplanen.

Bygningernes højde varierer lidt hvor de lavest er omkring 3 m og de højeste omkring 8 m. Taghældningerne ligger på mellem 10-45 grader jf. figur 2 og tabel 1.

Som udgangspunkt er bygningerne holdt i hvid, rød og grå farver enten som pudsede elementer, mursten eller elementer. Tagene er typisk af gråt eternit og stuehuset har røde tagsten.

Der er 2 indkørsler til ejendommen. En driftsmæssig indkørsel til ejendommen (længst mod vest) og en indkørsel der primært bruges privat.

Figur 2 – Situationsplan fra Husdyrgodkendelse.dk

Tabel 1 - Oversigt over bygningerne:

Bygnings nr.	Bygning	Opførelses år	Areal [m ²]	Taghældning [grader]	Sidehøjde [m]	Bygnings højde [m]	Diverse
A	Søer – dybstrøelse drægtighed sstald	1952/1961	538 m ²	25	5	7,5	Hvidpudset + blik de sidste 2 meter. Gråt eternittag. Naturlig ventilation.

B	Værksted	1961	100 m ²	25	5	7,5	Hvidpudset + blikde sidste 2 meter. Gråt eternittag. Naturlig ventilation.
C	Garage	1961	70 m ²	10	2,5	3	Hvidpudset. Gråt eternittag.
D	Lade/maskinhus	1994	584 m ²	25	5	7,5	Grå blikplader + gråt eternittag.
E	Søer – Farestald og drægtighedsstald	1988/2001	1499 m ²	25	2,8	5	Røde mursten + gråt eternittag. Temperaturstyret undertryksventilation, difus.
F	Søer - løbeafdeling						
G	Smågrise + sygestier	1996	721 m ²	25	4,5	8	Grå blikplader + mørkegrå blikplader i gavl. Net i siden. Gråt eternittag. Naturlig ventilation, difus.
H	Smågrisestald	2002	708 m ² + forum på 16 m ²	25	2,8	7,5	Grå søstenselementer og gråt eternittag. Temperaturstyret undertryksventilation, difus.
I	Container (små grise)		Ca. 32 m ²	0	3	3	Grå skibscontainer. Undertryksventilation, ventiler.
J	Stuehus	1963	Bebygget areal 172 m ² – samler boligarealet 300 m ² 360m ²	45	2,5	7,5	Røde mursten og rødt tag.

2.1.1 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for før og efter situationen for husdyrbruget. Der skal desuden foretages beregninger for husdyrproduktionen for 8 år siden. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

Produktionsarealerne er opgjort på baggrund af skitser/staldtegninger udleveret af ansøger. Der er ikke med sendt skitse for I. Container og A. Søer (dybstrøelse), da hele arealet i disse er produktionsareal.

Skitser med produktionsarealer er vedhæftet ansøgningen som bilag 4.3-4.5

8-års drift

Tager udgangspunkt i produktionsarealet som det var i tillægget fra 2005 til den oprindelige lokaliseringsgodkendelse.

Areal og dyretyper fremgår af Tabel 2.

Tabel 2: Stalde, dyretype og produktionsarealer på Solderupvej 49 i 8-års drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

8 års drift						
A. Søer (dybstrøelse)	546	Blandet ventilation	3 m	(#409016) Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	0	546
F. + E. Søer	1633	Blandet ventilation	3 m	(#409026) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	260
				(#409024) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	640
				(#409022) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	160
H. Smågrise	1000	Blandet ventilation	3 m	(#409031) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	575
				(#409029) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	100
G. Smågrise + sygestier (ombygges til søer)	771	Blandet ventilation	3 m	(#409037) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	140
				(#409036) Smågrise. Dybstrøelse, hele arealet	0	510
Sum						2931

Nudrift

Nudriften tager udgangspunkt i miljøtilladelsen fra 2017.

Der har dog været en fejl i miljøgodkendelsen fra 2017, da staldsystemet i **I. Container (små grise)** ved en fejl var blevet indsat som dybstrøelse og denne fejl var ført videre i version 1 af denne ansøgning. Staldsystemet er i version 2 rettet til det korrekte staldsystem både i nudrift og ansøgt drift og der er nu indsat et produktionsareal på **31 m²** med staldsystemet: "Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv".

Areal og dyretyper fremgår af Tabel 3.

Tabel 3: Stalde, dyretype og produktionsarealer på Solderupvej 49 i nudrift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Nudrift						
I. Container (små grise)	31	Blandet ventilation	3 m	(#424530) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	31
A. Søer (dybstrøelse)	546	Blandet ventilation	3 m	(#424531) Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	0	546
F. + E. Søer	1633	Blandet ventilation	3 m	(#424541) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	260
				(#424539) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	640
				(#424537) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	160
H. Smågrise	1000	Blandet ventilation	3 m	(#424546) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	575
				(#424544) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	100
G. Smågrise + sygestier (ombygges til søer)	771	Blandet ventilation	3 m	(#424551) Smågrise. Dybstrøelse, hele arealet	0	510
				(#424550) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	140
Sum						2962

Ansøgt drift

I ansøgt drift søges der til en ombygning af G. Smågrise + sygesti, som i dag er indrettet med et stort dybstrøelsesområde til en stald til løsgående søer på delvist spaltegulv. Der laves således en gyllekanal og stalden indrettes til drægtige søer. Fremover bruge den stald der hedder Søer (dybstrøelse) således også til sygestier.

Da der sker en gennemgribende renovering af stald G. Smågrise + sygesti skal staldafsnittet indsættes som værende nyt.

Ansøgte produktionsarealer fremgår af Tabel 4.

Tabel 4: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer på Solderupvej 49 i ansøgt drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
I. Container (små grise)	31	Blandet ventilation	3 m	(#445687) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	31
A. Søer (dybstrøelse)	546	Blandet ventilation	3 m	(#424533) Søer, golde og drægtige. Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	0	546
F. + E. Søer	1633	Blandet ventilation	3 m	(#424536) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	160
				(#424535) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	0	640
				(#424534) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	260
H. Smågrisestald	1000	Blandet ventilation	3 m	(#424548) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	575
				(#424543) Slagtesvin. Delvist spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	100
G. Smågrise + sygestier (ombygges til søer)	771	Blandet ventilation	3 m	(#424549) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	650
Sum						2962

2.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrgødning opbevares i gyllebeholdere og dybstrøelse køres direkte i markstak eller pløjes ned med det samme hvis muligt. Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af tabel 5. Opbevaringsanlæggene er ens i 8 års drift, nudrift og ansøgt drift og består af to gyllebeholdere på hhv. 600 m³ og 2500 m³.

Den store gyllebeholder overdækkes i forbindelse med denne ansøgning, da dette er nødvendigt for at overholde BAT pga. ombygning af stald G.

Tabel 5: Opbevaringsanlæg samt gødningsandele i 8-årsdrift, nudrift og i ansøgt drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder (2500 m ³)	Flydende				609
Gyllebeholder (600 m ³)	Flydende				221
Nudrift					
Gyllebeholder (2500 m ³)	Flydende				609
Gyllebeholder (600 m ³)	Flydende				221
8 års drift					
Gyllebeholder (2500 m ³)	Flydende				609
Gyllebeholder (600 m ³)	Flydende				221

Opbevaringslagre med miljøteknologi		
Lagernavn	Beskrivelse af miljøteknologi	NH ₃ -N effekt (%)
Ansøgt drift		
Gyllebeholder (2500 m ³)	Overdækning	50,0
Gyllebeholder (600 m ³)		0,0
Nudrift - Ingen data		
8 års drift - Ingen data		

Derudover er der lejet en gyllebeholder på 800 m³ på Arnåvej 3 og der er plads til ca. 300 m³ i de eksisterende kanaler og i stalden der ombygges kommer der yderlige ca. 175 m³. Dvs. der er en samlet opbevaringskapacitet til rådighed på ca. 4375 m³.

Der pumpes gylle fra staldanlæggene hver 14 dag og dette tager ca. 2 timer pr. gang og dette foregår altid under overvågning.

Afbryderen er placeret i et skab ved gyllepumpen. Der er timer på pumpen. Det er muligt at aflåse skabet så ansøger kan sikre sig imod utilsigtet start af uvedkommende personer (hærværk).

For at sikre, at der ikke sker forurening ved spild i forbindelse med pumpning af gylle fra gyllebeholdere til gyllevognen foregår påfyldning på befæstet plads med afløb til gyllebeholderen eller med læssekran. Pumper og maskiner vil altid være under opsyn, når de er i brug. Pumpeudstyr er forsynet med en anordning, der aktiveres efter et bestemt tidspunkt/kvantum for fortsat pumpeaktivitet, så spild undgås.

Pumpning af gylle overvåges altid. Selve udbringningen af gyllen foretages af maskinstation og der anvendes en 25 m³ gyllevogn med læssekran.

Dybstrøelsesstaldene tømmes 1-2 gange om året. Altid i april måned hvor dybstrøelsen gøres direkte ud og pløjes ned. Hvis man vurderer at der er behov for at tømme staldene i efteråret lægges det komposterede dybstrøelse i overdækket markstak. Da der kan oplagres ubegrænsede mængder dybstrøelse i markstak, så er der ligeledes ubegrænset kapacitet til opbevaring af dybstrøelse.

Med en fortsat forventet fremtidig produktion på 580 årssøer, en årsproduktion af 17.136 smågrise til (7-32 kg) og 300 slagtesvin (32-110 kg) vil den samlede produktion af gylle være ca. 5575 t gylle og ca.132 t dybstrøelse.

Jf. Au normtal 2020, så producere én løsgående so på delvist spaltegulv 4,70 t gødning pr. år (ca.500 stk.), én løsgående so på dybstrøelse og fat gulv hhv. 0,67 ton dybstrøelse og 2,18 t gylle (ca. 80 stk.) og

i farestald en so i kassestier ca. 1,71 t gylle (580 stk.), et slagtesvin (31-113 kg) på delvis spaltegulv 25-49 % 0,55 t gødning pr. år (ca. 300 t), én smågris (6,6-31 kg) 0,134 t på delvis spaltegulv (ca. 14136 stk.) og én smågris (6,6-31 kg) på dybstrøelse 0,026 t dybstrøelse (ca. 3000 stk.) hvilket giver en produktion af ca. 5575 t gylle og ca.132 t dybstrøelse .

Med en samlet opbevaringskapacitet på 4.375 m³ (tre gyllebeholdere og under spalter) er der opbevaringskapacitet til ca. 9,4 måneder og kravet om opbevaringskapacitet til minimum 9 måneder er derfor overholdt. Reelt er opbevaringskapaciteten større, da der ikke er taget højde for at den store gyllebeholder overdækkes.

2.1.3 Drift af anlæg

Jørgen Popp Petersen står for den daglige ledelse. Der er 2 ansatte og dette ændres ikke ved denne ansøgning. Tidligere klarede Jørgen Popp Petersen selv alt markarbejdet, hvor maskinstation blev brugt ved udbringning af gylle, sprøjtning samt ved høst og andre behov. Men pt. er alle arealer forpagtet ud. Der praktiseres generelt godt landmandsskab på bedriften, hvor dyrene tilses løbende og omgivelserne løbende renholdes.

Der praktiseres generelt godt landmandsskab på bedriften, hvor dyrene tilses løbende og omgivelserne løbende renholdes.

Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan det nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først, om der er plads i gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning af besætningen
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagtning
- Der føres journal over medicinforbrug
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for ejendommen

2.2 Bygningsændringer og anlægsarbejde (B)

Der opføres ingen nye bygninger. Stald G. ombygges. Stalden ændres fra en dybstrøelsesstald til søer til en stald til løsgående søer på delvist spaltegulv. De andre staldanlæg ændres ikke.

2.3 Produktionsmæssige sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ingen produktionsmæssige sammenhænge med andre ejendommen.

2.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)

I dette kapitel beskrives og vurderes projektet set i forhold til afstandskrav i forhold til naboer, vandforsyning, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger m.v. Desuden beskrives husdyrbrugets placering i landskabet med hensyn til landskabelige værdier.

2.4.1 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger m.v.

Bedriften er beliggende i den lille landsby Søvang. Søvang ligger ca. 2.200 m syd for Øster Højst. Området er et landområde med spredte gårde og huse. Søvang består af en bebyggelse med gårde og boliger mellem hinanden. Bebyggelsen er dog ikke at betegne som en "samlet bebyggelse" i forbindelse med vurdering af en miljøgodkendelse i forhold til Husdyrloven. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende i Øster Højst ca. 2.500 m (Vestervang 41) fra ejendommen og nærmeste byzone er ligeledes ved Øster Højst, som ligger ca. 2.300 m nord for ejendommen. Området er præget af mange levende hegn og ejendommene ligger stort set gemt bag disse hegn og er derfor meget lidt synligt i det åbne land.

Der etableres ingen nye bygninger i forbindelse med denne ansøgning. Kun stald G. ombygges, men dette sker indenfor eksisterende rammer

Tabel 6: Afstandskrav til kommune-, lokalplaner og nabobeboelse § 6 i husdyrloven:

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidigt byzone	50 m	Ca. 2.300 m	Byzone i Østerhøjst
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidigt sommerhusområde	50 m	Ca. 20 km	Sommerhusområde i Arrild Ferieby
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	50 m	Ca. 2.300 m	Til lokalplanområde nr. 056-330 i Øster Højst
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentligt formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50 m	Ca. 2.400 m	Lokalplan nr. 9.05 ved Kristianshåb
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50 m	Ca. 52 m	Fra stald (A.) til Solderupvej 51

Tabel 7 – generelle afstandskrav:

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 m	Ca. 22 og 23 m	Fra hhv. eks. Sostald samt eks. Smågrisestald. For placering af boring jf. nedenfor.
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	Over 50 m	Øster Højst Vandværk
Vandløb	15 m	Ca. 480 m	Fra eks. smågrisestald til Søvang-Solderup Grøft der løber syd og vest for ejendommen
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	Ca. 9 m og ca. 22 m	Hhv. fra eks. maskinhus og eks. gyllebeholder.
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	Over 25 m	Beliggende i Øster Højst
Beboelse på samme ejendom	15 m	Ca. 6 m	Til eks. stald
Naboskel	30 m	Ca. 14,5 m.	Fra eks. smågrisestald til naboskel mod vest

2.4.2 Landskabelige hensyn, udpegninger og natur

Anlægget ligger i et relativt fladt landskab, der er præget af intensivt dyrkede marker, der flere steder afbrydes af levende læhegn. Bebyggelsen i området er domineret af mellemstore landbrug og mindre husmandssteder.

Jf. tidligere afsnit, så er ejendommen ikke beliggende indenfor bygge- og beskyttelseslinjer og produktionsanlægget overholder § 6 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, vedrørende forbudszoner.

De nuværende og ansøgte anlæg ligger uden for:

- Bevaringslandskaber
- Geologiske bevaringsværdige arealer
- Værdifulde kulturmiljøer
- Kirkelandskaber
- Fortidsmindeområder
- Bevaringsværdige kulturlandskaber
- Bevaringsværdige bebyggelser og mindre byer
- Lavbundsarealer
- Fortidsmindebeskyttelseslinje
- Klitfredningslinje
- Strandbeskyttelseslinje
- Fredet område
- Fuglebeskyttelsesområde
- Ramsarområde
- Habitatområde
- Beskyttede naturtyper

- Kystnærhedszonen
- Beskyttede jord- og stendiger
- Kirkebyggelinje
- Skovbyggelinje
- Åbeskyttelseslinje
- Søbeskyttelseslinje
- Fredskov

De nuværende og ansøgte anlæg ligger inden for:

- Uforstyrrede landskaber

Af kommuneplanens retningslinjer for bevaringslandskaber (herunder uforstyrrede landskaber) fremgår, at erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri som udgangspunkt skal placeres i tilknytning til eksisterende byggeri og skal placeres og udformes, så der tages hensyn til både landskab og naboer.

I tilladelsen fra 2007 har Tønder Kommune vurderet at udvidelsen med opstilling af en container ikke ville få indflydelse på landskabelige værdier, herunder kulturhistorie og geologiske værdier i området. Da der udelukkende sker en ombygningen af stald G. i denne ansøgning forventes det derfor fortsat at ejendommen ikke vil have nogen indflydelse på de landskabelige værdier.

Mod øst løber det beskyttede vandløb Søvang-Solderup Grøft ca. 480 m fra H. Smågrisesstald mod syd.

Der er ca. 360 m fra A. Søer til det nærmeste udpegede § 3 areal. Det er en sø mod nord øst for anlægget.

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde ligger ca. 1,8 km nord for ejendommen. Området er Natura 2000 område nr. Ino 98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl mose, og består af fuglebeskyttelsesområde 62.

Ejendommens arealer afvander til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 98 Vadehavet, herunder habitatområde nr. H90 Vidå med tilløb, Rudbøl Sø og Magisterkogen.

Nærmeste kategori 1 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for habitatområder, ligger ca. 6,6 km nordvest for anlægget. Det drejer sig blandt andet om naturtyperne højmoser og hængesæk, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området N99 Kongens Mose og Draved Skov.

Nærmeste potentielle kategori 2 natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for habitatområder, er et overdrev der ligger ca. 5,2 km øst for anlægget.

Nærmeste kategori 3 natur, ligger ca. 1000 m syd for anlægget, der er tale om en mose og et overdrev. Kategori 3 natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er bl.a. heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skov.

Den nærmeste potentielle ammoniakfølsomme skov er beliggende ca. 1.800, syd vest for H. Smågrisestalden.

Ejendommen er beliggende indenfor et opland til sårbar Natura2000-områder.

2.5 Ammoniakemission og -deposition (B4, B5)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter. Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på husdyrbruget fremgår af tabel 8. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift 3118,8 kg NH₃-N/år, med en meremission på – 345,4 kg NH₃-N/år i forhold til nudrift og – 302,0 kg NH₃-N/år i forhold til 8-års driften.

Tabel 8: Ammoniakberegning Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster, tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager) ? i			
Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	2882,6	210,2	3092,8
Nudrift	3106,2	332,0	3438,2
8 års-drift	3088,8	332,0	3420,8

2.5.1 Omkringliggende natur

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttet af europæisk lovgivning (Natura2000 områder) eller efter dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen klarificer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer som fremgår af dennes § 26-29

Ammoniak adskiller sig fra de fleste andre kvalstofforbindelser ved at tørdeponere hurtigt. Derfor vil ammoniakdepositionen være signifikant størst tæt på stald og gødningslager, som er kilden til forureningen. Beregninger fra Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Atmosfærisk Miljø viser, at hovedparten af ammoniakmængden vil nedfældes indenfor 1.000 meter fra kilden.

Naturarealerne beliggende indenfor 1.000 meter af anlægget, omfatter to § 3 søer og én § 3 eng. Lige uden for de 1000 m fra centrum af ejendommen ligger der både en kategori 3 mose og et overdrev.

Naturområderne i nærheden af husdyrbruget fremgår af figur 3 og beregningerne af ammoniak til disse fremgår af tabel 9. Husdyrbruget overholder kravene til ammoniakdeposition til naturområderne i nærheden. Dette beskrives nedenfor:

Ansøgning (227576) | Naturområder

For at der kan beregnes deposition af ammoniak, skal naturpunkter angives på kortet. På "Liste- og resultatvisning" vises det samlede resultat af ammoniakberegningerne, samt en oversigt over mer- og totaldeposition i alle naturpunkter der er angivet.

Kort Liste- og resultatvisning

 Kort i fuld skærm

Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: **3092,8** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **-328,1** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **-345,4** (kg NH₃-N/år)

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kat 2	Kategori 2	Sagsbehandler	1	Bn	0,0	0,0	0,0
Kat 1	Kategori 1	Sagsbehandler	1	Bn	0,0	0,0	0,0
Eng Ø	Kategori 3	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,4
Overdrev Ø	Kategori 2	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0
Sø NØ	Kategori 3	Ansøger	1	Bn	-0,1	-0,1	0,8
Mose S	Kategori 3	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0
Overdrev S	Kategori 3	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0
Mose Draved skov	Kategori 1	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0

Ved kategori 1 natur, skal der foretages en vurdering i forhold til kumulationsmodellen jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26. Til hjælp kan kortlaget "kumulation" i husdyrgodkendelse.dk's kort anvendes.

Kategori 1 natur

Mer- og totaldepositionen til nærmeste § 7 areal, kategori 1 natur, habitat natur, højmose og hængesæk som ligger ca. 6,6 km nordvest for anlægget, er på 0,0 kg N/ha/år. Ifølge § 25 i bekendtgørelsen er beskyttelsesniveauet for kategori 1 natur (natur i Natura 2000), afhængig af hvor mange andre landbrug, der er i området. I det konkrete tilfælde er der ikke andre landbrug og beskyttelsesniveauet er derfor 0,7 kg N/år i totaldeposition. Beskyttelsesniveauet er derfor overholdt.

Kategori 2 natur

Mer- og totaldepositionen til nærmeste § 7 areal, kategori 2 natur, som er et overdrev beliggende ca. 5,2 km øst for øst for anlægget er 0,0 kg N/ha/år. Ifølge § 26 i bekendtgørelsen er beskyttelsesniveauet for kategori 2 natur (§ 7 natur udenfor Natura 2000), en max total deposition 1,0 kg N/ha/år. Dette krav er overholdt.

Kategori 3 natur

Mer- og totaldepositionen til nærmeste § 7 areal, kategori 3 natur, som er en mose og et overdrev der ligger ca. 1000 m syd for ejendommen er 0,0 kg N/ha/år. Dette krav er derfor overholdt.

Der er også lavet en beregning til de nærmeste § 3 udpegninger hhv. en sø ca. 360 m nord øst for ejendommen og en eng i forbindelse med en sø ca. 600 m øst for ejendommen. Mer- og totaldepositionen til disse punkter er på hhv. 0,0 og 0,4 kg N/ha/år samt - 0,1 og 0,8 kg N/ha/år.

2.6 Lugtemission (B4, B5)

Der er foretaget lugtberegning gennem husdyrgodkendelse.dk (resultatet kan ses i tabel 10). Beregningen viser, at lugtkriteriet til Solderupvej 51 ikke er overholdt. Men da den samlede luftemission fra ejendommen falder, er det muligt at søges om dispensation fra lugtkravet jf. § 33 (50% -regler). Ansøger ønsker at gøre brug af muligheden og søger derfor om dispensation fra dette krav. Det forventes fortsat ikke at være de store lugtgener fra landbruget. Krav til samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Tabel 10 - Beregning af lugt geneafstand til Nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ansøgning (227576) | Nabopåvirkning ?

For at der kan beregnes om lugt fra anlægget, skal nabobebyggelser og byzone angives på kortet. På "Listevisioning" vises en oversigt over de nabobebyggelser der er angivet, og på "Resultater" findes resultaterne af de lugtberegninger der er foretaget på ansøgningen.

Kort | Listevisioning | Resultater ✕ Kort i fuld skærm

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Solderupvej 51	1	FMK	145,3	145,3	139,1	Nej
Solderupvej 53	1	FMK	145,3	145,3	175,1	Ja
Vestervang 41	1	FMK	258,2	258,2	2590,3	Ja
Ø, Højst, Højst	1	FMK	459,4	459,4	2372,2	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning
Gul: Genekriterie er ikke overholdt, men der kan søges om dispensation jf. § 33 ("50 % reglen").

Konsekvenszone: 629 m

2.7 Øvrige emissioner og gener (B7)

2.7.1 Støj (B7)

Der forventes fortsat ikke at opstå gener for omgivelserne i form af støj. Der er ikke nogen ændring i forhold til den tidligere drift.

Halmstrømaskine anvendes ca. 10 min pr. dag. Alt strøning foregår indenfor og larmer derfor minimalt udenfor ejendommen.

Der pumpes gylle hver 14 dag og dette tager ca. 2 timer pr. gang.

Der er frekvenstyrede ventilation i Smågrisestald og sostald samt i containerne til de helt små grise. Disse er temperaturstyrede og kører kun ved behov og giver minimal støj udenfor ejendommen. I søer (dybstrøelse) + i smågrisestald + sygestald er der naturlig ventilation.

Derudover kan der opstå lidt støj ved ind og udlevering af dyr samt ved levering af foder. Dette foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid.

2.7.2 Rystelser og vibrationer (B7)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vil evt. kunne forekomme i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget. Det vurderes at rystelser og vibrationer fra husdyrbruget vil være så små, at det ikke vil medføre gener for naboer.

2.7.3 Støv (B7)

Der er ingen ændringer i forhold til støv fra ejendommen, og der forventes ingen problemer med støv. Foder blæses ind i fodersiloerne hvilket giver minimal støvgenere udenfor ejendommen.

2.7.4 Lys (B7)

Der er lys i staldene fra ca. 5.00-16.00 hele året rundt. Om natten er lyset sænket til natbelysning. Lyset styres manuelt i alle staldanlæg på nær i sostalden hvor der er sat timer på. Udendørs arbejdes lys tændes i forbindelse med arbejde omkring staldene og er ellers slukket.

2.7.5 Fluer og skadedyr (7)

Fluer bekæmpes efter gældende regler. Der anvendes et smøremiddel og der er fokus på rengøring. Ved behov bruges der kemiskbekæmpelse.

Rotter holdes nede af katte i staldene. Ved behov kontaktes kommunen for kommunalordning.

2.7.6 Transport (B7)

Der er 2 indkørsler til ejendommen. En driftsmæssig indkørsel til ejendommen (længst mod vest) og en indkørsel der primært bruges privat.

Det vil hovedsagligt være transporter med gylle der vil stige i forbindelsen med udvidelsen, da stald G. ombygges fra dybstrøelse til gyllesystem. Ved foder, transporter med dyr og lignende vil der blot blive leveret/afhentet større mængder.

Foder leveres med lastbil ca. 1 gang om ugen, hvor det blæses direkte ind i fodersiloerne. Ved levering af 36 t tager det ca. 1 time.

Størstedelen af transportenerne sker indenfor normal arbejdstid (7.00-18.00), mens der i forbindelse med udkørsel af gylle og dybstrøelse undtagelsesvist kan foregå transporter i aftentimerne. Ca. 1/3 af transporterne med husdyrgødning kan ske direkte til marken uden vejtransport.

Tabel 11 – Transporter:

Type transport	Før udvidelsen (antal)	Efter udvidelsen (antal)	Ænderinger +/- (antal)
Gylle med gyllevogn (25 ton pr. læs)	200	224	+ 24
Dybstrøelse (10 t)	28	22	-6
Indkøbt foder	70	70	0
Halm	25	20	-5
Afhentning af dyr	26	26	0
Døde dyr	52	52	0
Afhentning af affald	26	26	0
Levering af diesel og fyringsolie	2	2	0
I alt	429	442	+ 13

2.8 Reststoffer, affald og Naturressourcer (B8)

2.8.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr bortskaffes via DAKA 1-2 gange om ugen. Indtil bortskaffelse opbevares døde dyr på køl. Smågrise i container. Når DAKA er bestilt stilles containeren med de døde smågrise ud til plads nord for den store gylletank hvor døde søer også opbevares på dertil indrettet plads. Der forventes efter udvidelsen ca. 1700 døde smågrise (10 %) og ca. 10 døde søer om året.

2.8.2 Fast affald (B8)

Der er opstillet erhvervscontainer på 800 l, som afhentes hver 14. dag. Erhvervsaffaldsordning hos Henning Sejer.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

2.8.3 Olie- og kemikalieaffald (B7 og B8)

Der kommer pt. ingen pesticider og kemikalier ind på ejendommen alle arealer er forpagtet ud.

Der opbevares olie til smøring af traktorer og maskiner på bedriften og affaldsprodukterne afhentes af oliefirmaet eller afleveres på kommunens genbrugsstation. Olie opbevares i tromler i maskinhuset på betongulv uden afløb. Dieselolie opbevares i 1200 liter tank i værkstedet.

2.8.4 Råvare og hjælpestoffer (B7)

Dieselolie opbevares i 1200 liter tank i værkstedet.

Ejendommen bruger udelukkende færdigblandet tørfoder tilpasset de enkelte dyregrupper. Dette opbevares i fodersiloer.

2.8.5 Energi (B8)

Energiforbruget sviner mellem ca. 180.000 kWh (2019) og ca. 224.00 kWh (2020). En del af elforbruget går til markvanding og denne mængde ændres ift. behov. Det er svært at sige præcist hvor meget af forbruget der går til markvanding, da dette ikke opgøres separat i regnskabet. Der forventes ikke de store ændringer ift. nuværende drift.

Af anden energi anvendes der dieselolie, i 2019 er der brugt 2.883 l og i 2020 er der brugt 1.150 l og forbruget vil fortsat ligge i dette leje.

2.8.5.1 Energibesparende foranstaltninger:

- Der vil der blive anvendt frekvensstyrede pumper, hvor det er muligt, da disse kun anvender den energi der er behov for, mht. flow.
- Frekvensstyret ventilation i stald F, E, I og G. C, D og E. Temperaturstyret undertryksventilation, difus.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Vask af stalde foretages med i blødsætning.
- Begyndende udskiftning til LED-belysning,

Med udvidelsen vil produktionsanlægget bygge på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer der lever op til nutidens miljøkrav. Herunder vil der ved løbende udskiftninger blive undersøgt om der er anlæg på markedet der er mere energibesparende, med henblik på energiforbedringer af anlægget. Dette vil også medføre, at der med den løbende vedligeholdelse af anlægget, herunder udskiftning af lysstofrør i stalde, kan forventes at disse udskiftes til lavenergi lysstofrør.

2.8.6 Vand (B8)

Ejendommen er tilsluttet Øster Højst Vandværk. Der anvendes vandværksvand overalt i bedriften undtagen til markvanding.

En del af klimastalden vaskes løbende for hvert nyt hold der bliver indsat hver 14. dag. Staldene med dybstrøelse vasken 1 gang årligt.

Tabel 12 – Normtal vandforbrug og gyllemængder i svinebesætninger (Landsudvalget for svin, notat 0337, 2003):

Vandforbrug og gyllemængde i svinebesætninger *)

Besætning / produktion	Sohold	Smågrise	Slagtesvin
Antal årssøer	240		
Antal stipladser		860	1600
Årlig produktion, antal pattegrise til fravæning / 7,2kg	5568		
Årlig produktion, antal smågrise 7,2 - 30 kg.		5618	
Årlig produktion, antal slagtesvin 30 - 100 kg.			5760
Antal dyreenheder	55,8	32,1	160
Foderforbrug, 1000 FE pr. år	322	264	1161
Drikkevand, m ³ pr år	1174	659	2643
Drikkevandsspild, m ³ pr år	0	84	432
Vaskevand, m ³ pr år	82	112	144
Vandforbrug i alt, m³ pr år	1255	856	3219
Vandforbrug pr årssø/ produceret dyr, m³	5,23	0,152	0,559
Vand fra foderomsætning, m ³ pr år	193	158	697
Fordampning fra dyr og stald, m ³ pr år	-322	-264	-1161
Indlejret i dyr, m ³ pr år	-40	-90	-262
Til gyllebeholder, m ³ pr år	1087	661	2493
Nedbør på gyllebeholder, m ³ pr år **)	120	73	274
Gylle incl. vand, m³ pr år	1206	773	2767
Gylle incl. vand, m³ pr. årssø / produceret dyr	5,03	0,131	0,48

*) Årlig produktion, vandforbrug og gyllemængder er baseret på normtal, der er angivet i DJF-rapport nr. 36. Husdyrbrug, Danmarks JordbrugsForskning, 2001.

Produktion, vandforbrug og gyllemængder i en aktuel svinebesætning kan afvige væsentligt fra normtallene, men normalt inden for + / - 25 pct.

**) Nedbør på gyllebeholder udgør beregningsmæssigt 0,11 m³ pr. m³ gylle eller 0,4 m³ pr m² beholderoverflade, 4 m dyb beholder.

Landsudvalget for Svin, Notat nr. 0337, 2003

1

Ansøger oplyser at der i gennemsnit bliver brugt omkring 9000 m³ vand hvilket er lidt mere end en beregning ud fra ovenstående normtal viser.

Den mængde vand der årligt bliver brugt i produktionsanlægget ud fra ovenstående normtal vil fortsat være:

580 årssøer = 3.033 m³
 17.000 smågrise (7,0-32 kg) = 2.584 m³
 300 slagtesvin = 168 m³
 I alt = 5.785 m³

Derudover bruges der fortsat ca. 312 m³ til vask og ca. 200 m³ til husholdningen. I alt 6.297 m³

¹ Tabel fra Håndbog i svinehold 2008

Der forventes ingen stigning i vandforbruget i forbindelse med denne ansøgning.

Hertil kommer mængden af vand til vanding i marken. Dette forventes dog ikke ændret.

Der føres ikke løbende journal over vandforbruget, men forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

2.8.6.1 Vandbesparende foranstaltninger

- Der foretages optimeret styring af overbrusningsanlæg
- Stalden sættes i blød inden vask
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt. Ved at efterse installationerne jævnligt, er der dannet basis for at der opretholdes et konstant tryk i forsyningsenheden og der undgås spild eller lækager
- Vandforsyningen til besætningen sker udelukkende med vandkopper eller i trug, hvilket bevirker næsten ingen spild.
- Vandforbruget registreres i driftsregnskabet
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

2.8.7 Spildevand herunder regnvand (B8)

Den årlige spildevandsmængde fra produktionen omfatter vand fra vask af stalde, inventar, tankrum, malkeanlæg og drikkevandsspild.

Alt restvand fra produktionen og vask af stalde ledes til gyllebeholdere. Husspildevand ledes til et nedsivningsanlæg.

Regnvand fra tagene ledes direkte på jorden hvorfra det nedsiver.

Der ændres ikke ved afløbsforholdene Jf. afløbsplanen.

2.9 Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)

Der vurderes at være minimal risiko for udslip af gylle, olie eller kemikalier til det omgivende miljø. Ansøger har truffet adskillige foranstaltninger for at forebygge uheld og udslip. Lastning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn sker med læssekran, som altid er overvåget. Ansøger iagttager selv særlig overvågenhed – og indskærper det til medarbejdere og/eller maskinstation – ved lastning og kørsel med gylle. Gyllebeholdernes styrke og tæthed sikres gennem den 10-årige beholderkontrol.

I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger og ved sådanne uheld afbrydes vandforsyningen på hovedhanen som er placeret ved indkørslen til stuehuset. Derudover er der også en hovedhane i gårdspladsen mellem stuehuset og stalden mod vest og stophaner i hvert staldafsnit.

Der er placeret en hovedafbryder samt relæ for el hhv. i lade/maskinhus (D) samt i stuehuset. Derudover er der gruppeafbrydere og relæer rund i de forskellige staldafsnit.

Der kan ligeledes ske strømforstyrrelser/svigt, og hvis uheldet er ude kan der hurtigt skaffes en nødstrømsgenerator (aftale med nabo). Derved opstår der ikke risici for, at gyllepumpen ikke kan igangsættes og kanalerne ikke kan tømmes. Det er ligeledes muligt at tilkalde maskinstation, for tømning af kanaler eller ekstra generator.

For at undgå frostsprængning af vandrør er der etableret cirkulation på vandrørene indtil stalden. Evt. etableres varme eller der anskaffes en varmekanon, så der ikke er risiko for frostsprængninger i perioder med hård frost.

Opbevaring af evt. olie sker så en eventuel læk bliver opfanget og tilbageholdt bag cementkant. I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger og ved sådanne uheld afbrydes vandforsyningen på hovedhanen.

Ved evt. læk på de to eksisterende gyllebeholdere kan der etableres en jordvold eller opstilles halmballer sydvest for beholderne. På grund af beholderens placering, omgrænset af bygninger mod øst og syd samt det flade træn, vil det dog være mest sandsynligt, at gyllen vil løbe ind i staldanlæggene eller bliver fanget mellem bygningerne hvorfra, det kan suges op. Derudover forventes det, at noget af gyllen vil løbe ud på græsarealet vest for beholderen hvor det vil sive ned i jorden. Der er desuden et levende hegn mod vest som forventes at holde noget af gylle tilbage. Det vurderes, at der er ekstrem lille sandsynlighed for at et gyllelæk vil forurene vandløb og lignende. Gyllebeholderne er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Der er desuden ingen afløb i nærheden af gylletankene, det tjekkes om der er plads i gylletanke før der pumpes og der kan ikke ske overløb fra fortank.

Det kan selvfølgelig ikke garanteres, at der ikke kan ske et uheld, så en gyllevogn vælter. Generelt køres der hensigtsmæssigt og vejret vurderes før nedfældning af gylle og udbringning af dybstrøelse, så sandsynligheden for disse uheld er meget lille. Hvis en gyllevogn vælter - eller en gyllebeholder sprænger læk - eller der sker overfyldning af beholder trods faste procedurer om tjek af kapacitet før pumpning - vil opsamling af gylle øjeblikkeligt blive iværksat og beredskabet tilkaldt.

Da det er maskinstation der varetager gylleudbringningen, vil de være til stede med deres grej, det første tiltag er at stoppe udløb.

Ved udkørsel af gylle kommer maskiner med deres maskiner. Beholderen omrøres og omladning af gyllen forgår med læssekran. Der er flyder på vognen der forhindrer overløb.

Uheld ved pumpning af gylle anses for at være den største risiko. Gyllepumpning overvåges derfor konstant og gylletankene er uden pumpe. Der pumpes fra fortank ved eksisterende stalde til beholder på Solderupvej. Der er en fortank syd for sostalden og en fortank vest for stalden søer (dybstrøelse). Det tjekkes altid, at der er plads i gyllebeholderen, før pumpen sættes i gang. Ved behov flyttes der gylle fra den lille gyllebeholder til den store gyllebeholder eller den lejede beholder. Flytning af gylle foretages altid af maskinstation med læssekran.

Hvor der håndteres smøre- og dieselolie, er der en potentiel risiko for forurening. Opbevaring af dieselolie sker på fast gulv uden afløb. Evt. spild af olie opsuges af savsmuld eller lignende.

Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til straks at anmelde dette til alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette tilsynsmyndigheden, Tønder Kommune.

Ved brand tilkaldes Falck og brandvæsen, medmindre det er mindre brandskader der kan afhjælpes med det slukningsmateriel der befinder sig i stalden.

2.10 Forsalg til egenkontrol (B7)

- Bedriften gennemgås dagligt og der holdes opsyn med dyrene, inventar, anlæg og materiel.
- Maskinparken holdes med service, og reparationer evt. udskiftninger efter behov.
- Gyllepumpning overvåges. Dertil føres logbog over gyllebeholderne mht. flydelag osv.
- Gylletanke kontrolleres desuden i 10 års-kontrollen af autoriseret kontrollør
- Der er etableret returløb på læsepumpe (ved læsning af gylle), som medfører at der sker returløb til gylletank ved overløb.
- Der føres journal over placering af markstakke, hvis der bliver behov for at lægge husdyrgødning i markstak. Det tilstræbes dog at dybstrøelsen køres direkte ud, og nedpløjes umiddelbart lige herefter.
- Der laves hvert år mark og gødningsplan. Derudover laves et udkast til en behandlingsplan. På denne plan vil mængder og midler påføres efter endt sprøjtning.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning
- Autoriseret el-installatør laver 5. årligt gennemsyn af ejendommens el-installationer.
- Der praktiseres generelt godt landmandskab til dels for naboer og omkringboende.

2.11 BAT-Ammoniakemission (B9)

BAT-niveauet beregnes i Husdyrgodkendelse.dk, og forudsætningen for BAT-beregning i denne godkendelse, tager afsæt i, at G. Smågrise + sygestier ombygges til søer og BAT-forudsætningen for denne stald derfor bliver Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit.

Det samlede BAT-krav for stalde og lagre er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 3120 kg NH₃-N/år. For at opfylde dette krav har ansøger valgt at overdække den store gyllebeholder samt indsætte gyllekøling i stald G i forbindelse med ombygningen. For at kunne overholde BAT er der behov for at gyllekølingsanlægget har minimum 3504 drifttimer pr. år med en ammoniakreducerende effekt på 30 % jf. beregning i bilag 4.6.

Tabel 13: BAT-beregning Solderupvej 49, 6240 Løgumkloster tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ansøgning (227576) | BAT ?

Herunder er der foretaget en beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab (emissionsgrænseværdien) pr. år opnåelig ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Beregningerne er foretaget efter de retningslinjer og beregningsmetoder der fremgår af Miljøstyrelsens standardvilkår for BAT fra 2011, og afhænger af om en produktion er placeret i ny eller eksisterende stald. For eksisterende stalde vil gælde en fast værdi per dyr på en given gulvtype. For nye stalde vil værdien afhænge af produktionens størrelse, således at BAT-kravet skærpes i takt med en voksende produktion.

Samlet BAT beregning

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	2788	332	3120
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	2909	210	3119
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	1
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

2.12 Grænseoverskridende virkninger (B10)

Husdyrbruget ligger ca. 10 km fra den dansk-tyske grænse. Da lugtkonsekvenszonen er omkring 630 m og der ingen ammoniakdeposition vil være fra husdyrbruget ved denne afstand, vurderes det, at der ingen grænseoverskridende virkninger er.

2.13 Oplysninger om konsulenten (A4)

Louise H. Riemann, cand. scient. Landskabsforvaltning, 2008

Tlf.: 73642915 og e-mail: lhr@lhn.dk

Miljø- og naturrådgiver siden 2008 hos:

LHN, Industriparken 1, 6360 Tinglev

CVR-nr. 16342718

2.14 Relevante kriterier i forhold til vurdering om ansøgning om tilladelse efter §16b er omfattet af krav om miljøkonsekvensvurdering (D1-3)

Punkterne, som skal vurderes i henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 D, er i stort omfang beskrevet i materialet ovenfor. Her nedenfor vil der derfor blive samlet op på konklusionerne af de enkelte afsnit og projektet vurderes i sin helhed i forhold til kravet om miljøkonsekvensvurdering.

D1: Projektets karakteristika:

- Hele projektets dimensioner og udformning er beskrevet under pkt. 2.1. De er kendte, idet der ikke opføres ny bebyggelse. Der er derfor ingen tvivl om anlæggets udformning, og ikke behov for visualiseringer eller beskrivelse af alternativer for at kunne vælge det ene alternativ frem for det andet. Produktionen på ejendommen er forholdsvis lille, og den har ligget på den pågældende placering med den aktuelle udformning længe. Der er tale om bygninger, der er afskærmet af beplantning og ikke synlige på stor afstand. Der har ikke været klager over udseende eller gener fra anlægget, og der har ikke været forureningsuheld eller andet, der indikerer, at der skulle være problemer eller særlige risici forbundet med den pågældende placering. Der er således ikke behov for en miljøkonsekvensvurdering til at belyse projektets dimensioner og udformning yderligere.

b) Kumulation med andre eksisterende og/ eller godkendte projekter: Der skønnes at være kumulation med et kvægbrug, som ligger lige vest for ejendommen. Der er jf. afsnit 2,6 kun ca. 52 m til nærmeste nabo uden landbrugspligt fra A. Søer (dybstrøelse). Ved ombygningen af stald G. vil belægningen i denne stald blive mindre og lugten fra ejendommen vil reelt blive mindre end beregningen viser. Der er et par søer og én eng inden for 1000 m af ejendommen, hvor der er en afsætning af ammoniak fra produktionen og det vurderes at kumulationen med naboejendommen ikke vil have den store betydning pga. afstanden til naturområderne , og disse naturarealer vil ikke være specifikt påvirkede af ammoniak fra andre husdyrbrug, ud over den belastning, der indgår i baggrundsbelastningen, der også omfatter luftbåren kvælstof fra udstødningsgasser fra trafik og fra udlandet. Der er ingen Kategori 1 naturarealer der påvirkes med mere end 0,0 kg N/ha/år fra anlægget, og derfor er der jf. Husdyrlovens beskyttelsesniveauer ikke foretaget detaljerede undersøgelser vedr. evt. andre husdyrbrug i nærheden af Kategori-1 natur.

c) Brugen af naturressourcer: jordarealer, jordbund, vand og biodiversitet: Ejendommen anvender færdigblandet foder og har stor fokus på brugen af resurser. Det er netop derfor ansøger ønsker at bygge stald G. om, da der forventes et stor fald i brugen af halm og foder, da der ikke længere vil være så meget spild og da der ikke sker ændringer af arealdriften som følge af projektet er der ikke behov for en miljøkonsekvensvurdering til at undersøge brugen af jordarealer, jordbund og biodiversitet yderligere.

Der anvendes vand i produktionen, til drikkevand til dyrene og til vask, se punkt 2.8.6. Produktionen er forsynet fra Øster Højst Vandværk, så forbruget er velkendt. Forbruget ændres ikke og ligger lidt over norm. I forbindelse med ombygningen forventes der et lille fald i vandforbrug, da der vil blive sat yderlige fokus på vandspild og da der vil blive indarbejdet yderlige rutiner med at omgås vandressourcen sparsommeligt, både af økonomiske hensyn, og af hensyn til at spare på ressourcerne. Der er således ikke behov for en miljøkonsekvensvurdering til at undersøge forholdet yderligere.

d) Affaldsproduktion: produktionen af affald er velkendt, se afsnit 2.8.2. Affaldet håndteres, sorteres, opbevares og bortskaffes forsvarligt, og der produceres kun meget små mængder farligt affald. Der er således ikke behov for en miljøkonsekvensvurdering til at undersøge forholdet yderligere.

e) Forurening og gener: Ejendommen ligger i en lille landsby og der er derfor allerede stor fokus på støj. Ansøger har sine egne tilkørselsveje, som kun anvendes til transport til og fra husdyrbruget. Støj og vibration forventes ikke at være et problem ift. naboer og andre pga. anlæggets relativt beskedne størrelse og ikke-støjende karakter. Og der har aldrig været klager over gener fra anlægget. Anlægget er afskærmet af træer, og anvender ikke store projektører eller andet generende lys. Det vurderes af den grund, at der ikke er behov for en miljøkonsekvensvurdering til at beskrive sådanne gener yderligere. I forhold til forurening, så overholder produktionen alle normer for anvendelse og opbevaring af gødningsstoffer, hvilket i øvrigt er detaljeret reguleret i generel lovgivning. Diesel opbevares i godkendte tanke på fast bund, og håndteres forsvarligt.

Det vurderes derfor ikke at være behov for en miljøkonsekvensrapport til at belyse forurening og gener yderligere.

- f) Risiko for større ulykker, herunder klimabetingede forhold: Den største risiko for uheld er i forbindelse med gyllehåndtering. Udpumpning til gyllebeholder foregår aldrig uden at det tjekkes, om der er plads i beholderen. Der er derfor ikke behov for en miljøkonsekvensvurdering til at belyse forholdet yderligere.

I forhold til klimaændringer er det især ændret nedbørsmønster, der kan tænkes at påvirke bedriften, da ejendommen ligger langt fra havet og ikke vil være direkte påvirket af f.eks. havspejlsstigninger. Der ses en tendens til øget nedbør i det centrale Sønderjylland over de sidste ca. 10 år, og det vil betyde en lidt øget mængde regnvand i gyllebeholderne. Der er dog rigelig kapacitet til rådighed, så der er ikke risiko for, at øget nedbør vil give anledning til overløb af gyllebeholdere eller behov for at køre gylle ud under uhensigtsmæssige vejrforhold. Det skønnes ikke, at der er behov for en miljøkonsekvensrapport til at belyse konsekvensen af klimaændringer for anlægget yderligere.

- g) Risiko for menneskers sundhed (f.eks. som følge af vand- eller luftforurening): Projektet giver ikke risiko for forringelse af menneskers sundhed. Der er langt til naboer, så lugt, støv og støj vil ikke være til gene, og der er meget lille risiko for forurening af drikkevandsressourcer. Der anvendes ikke kemiske bekæmpelsesmidler, gødning håndteres og anvendes forsvarligt i henhold til den omfattede generelle lovgivning, som gælder alle jordbrug. Der skønnes derfor ikke at være behov for yderligere miljøkonsekvensvurdering af området.

D2: Projektets placering. Den miljømæssige sårbarhed i de geografiske områder, der kan forventes at blive berørt af projektet, skal tages i betragtning:

- a) Den eksisterende og godkendte arealanvendelse: Der sker ingen ændringer i arealanvendelsen som følge af projektet og der opføres ingen nye bygninger. Planteavl på bedriftens arealer er pt. bortforpagtet, men fortsætter ligeledes uændret.
- b) Naturressourcernes (herunder jordbund, jordarealer, vand og biodiversitet) relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund: Projektet medvirker til at opretholde jordens frugtbarhed på bedriftens dyrkede arealer, da der sker tilbageførsel af organisk stof i form af halm og dybstrøelse og næringsstoffer. Der inddrages ikke landbrugsjord til bebyggelse eller andre formål. Der udvindes ikke råstoffer af jorden (sand, grus eller andet) og der gennemføres ikke tiltag, der forhindrer en evt. senere udvinding af evt. råstoffer. Der leveres vand fra Øster Højst Vandværk, hvor der ikke er problemer i form af knaphed på drikkevand. Der dannes nyt grundvand på de omkringliggende arealer, og der befæstes ikke yderligere arealer. Da der ikke er væsentlige negative påvirkninger af området omkring anlægget, skønnes det, at der ikke er behov for at belyse forholdet yderligere i en miljøkonsekvensvurdering.

- c) i) Det naturlige miljøes bæreevne: projektet påvirker ikke det omgivende miljø i væsentlig negativt omfang. Der er en ammoniak-påvirkning af de nærmeste omgivelser omkring staldanlæggene, men den aftager hurtigt med afstanden. Omkring ejendommen er der træer og buske mv. som ikke er særlig sårbar overfor næringsstoffer. Der er ingen kategori 1, 2 og 3 natur indenfor for kort afstand af bedriften hvilket er beskrevet i afsnit 2.5.1. Der er ikke afløb fra befæstede arealer, hvor der håndteres gødning, til vandløb.
- ii) Projektet ligger langt inde i landet og påvirker ikke kystområder. Projektet kan have en indirekte påvirkning af havmiljøet, i kraft af næringsstoffer, der udvaskes fra dyrkede arealer til dræn og grøfter, og derfra til vandløb, der ender i Vadehavet. Anvendelse af gødning i markbruget er nøje reguleret i generel lovgivning, og markdriften vil fortsætte uanset om dette projekt gennemføres eller ej. Det vurderes derfor at der ikke er behov for en ekstra miljøkonsekvensvurdering for at belyse forholdene.
- iii) Projektet påvirker ikke skovområder, idet der ikke sker nogen ændringer af arealanvendelsen, og produktionen foregår ikke i skov.
- iv) Der er ingen naturreservater eller parker omkring ejendommen.
- v) Tætbefolkede områder: der er ingen tætbefolkede områder, der påvirkes af projektet.
- vi) Områder, der er registreret eller fredet ved national lovgivning. Findes ikke relevant, da der ikke findes sådanne områder i umiddelbar nærhed af ejendommen.

Projektet omfatter desuden ikke ny bebyggelse, så der er ikke planer om jordarbejde eller andet, der kan have betydning for arkæologiske fortidslevn.

D 3: Arten og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet:

- a) Der vil være ammoniakdeposition til naturarealerne i umiddelbar nærhed af staldene, og omfanget er beskrevet i ansøgningen om tilladelse efter §16b. Der vil også med al sandsynlighed være et vist tab af næringsstoffer fra markerne ud af rodzonen. Det er umuligt at dyrke jorden uden tab af næringsstoffer til omgivelserne, og stort set umuligt at producere animalske fødevarer uden et lille tab af luftformig kvælstof til omgivelserne.

Projektets indvirkning på miljøet vurderes at være forholdsvis lille af omfang og forudsigelig og velkendt. Dels er projektet forholdsvis lille af omfang – den samlede ammoniakfordampning er omkring 3120 kg N/år og ammoniakemissionen fra ejendommen falder ved denne ansøgning, så påvirkningen af det omkring liggende landskab forbedres i forhold til det, der er i dag. Og dels er sohold og produktion af smågrise en velkendt produktionsform, hvor emissionsniveauerne er kendte, ligesom de typiske risici for forurening er kendte, og der bliver ført tilsyn fra myndighedernes side. Det er en produktionsform, som er nøje reguleret i den generelle lovgivning.

Produktionen foregår i eksisterende stalde med tæt fundament, gyllen opbevares i tætte beholdere, der kontrolleres jævnligt, samt i markstakke på dyrkede arealer, hvor afgrøden opsuger eventuelle næringsstoffer, der måtte blive tilbage i jorden.

Indvirkningen på miljøet vurderes ikke at være grænseoverskridende, da der er større afstand til både kommune- og landegrænse, end projektets påvirkningsradius. Projektet vurderes ikke at have indvirkning på en større kreds af personer, da området er meget spredt befolket. De påvirkninger, der er fra anlægget i dag, forventes at fortsætte nogenlunde konstant.

Som det er beskrevet ovenfor, så vurderes der kun at være væsentlige kumulative indvirkninger med et husdyrbrug og da der ikke ændres på ejendommens dyrehold findes dette af underordnet betydning.

Miljøpåvirkningerne fra anlægget vurderes således ikke at have en art, omfang, kompleksitet eller irreversibilitet, der gør det nødvendigt at belyse forholdene yderligere i en miljøkonsekvensvurdering.

3 Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte ombygning af stald G. ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Tvært imod falder både ammoniakfordampning og lugt fra ejendommen. Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

4 Bilag

4.1 Situationsplan

4.2 Afløbsplan

4.3 Produktionsarealer F. + E. Søer

4.4 Produktionsarealer G. Smårise + sygestier (ombygges til søer)

4.5 Produktionsarealer H. Smårisestald

4.6 Beregning gyllekøling 12 % reduktion i stald G. Smårise + sygestier (ombygges til søer)

4.7 Fuldmagt